

Zusters in het woonblok

Kleine zusters van Jezus vieren 75 jaar in het spoor van Charles DE FOUCAULD

- ▶ België telt 22 kleine zusters van Jezus in Brussel, Antwerpen en Banneux
- ▶ Ze delen het leven in verarmde buurten en doen vaak laaggeschoold werk
- ▶ Eerste stichting door Magdeleine Hutin in de Algerijnse Sahara

Lieve WOUTERS

Het Peterbosspark in Anderlecht is gekend als een achtergestelde buurt. Vormen van overlast zoals sluikestorten en vandalisme zijn er niet van de lucht. Geregeld haperen de liften. Niets doet vermoeden dat aan de rand ervan een kleine zustergemeenschap huist. Ergens tussen de meest exotisch klinkende familienamen aan de voordeur staat nochtans heel duidelijk 'kleine zusters van Jezus'. Een vrolijke stem vanaf een bebloemd balkon van het appartementsgebouw: „Hallo, kom binnen!”

Zuster Sylvie is een 53-jarige Luxemburgse. Afkomstig uit een arbeidersgezin weerklonk thuis vaak de klacht dat de Kerk zo ver afstaat van het leven van gewone

Niets doet vermoeden dat in dit woonblok religieuzen wonen, tenzij de bloemen. © Lieve Wouters

mensen in de fabriek. Toen Sylvie het getuigenis van een kleine zuster van Jezus beluisterde, sprak dat haar enorm aan. „Het bestond dus toch”, zegt ze. „In deze zustergemeenschap vond ik het menselijke gelaat van de Kerk.” De congregatie van de kleine zusters van Jezus werd

in 1939 gesticht door de Franse Magdeleine Hutin (1898-1989). Geboeid door het voorbeeld van Charles de Foucauld, leefde ze aan de rand van de Algerijnse Sahara tussen de lokale halfnomadische bevolking.

Vanaf 1950 kende de congregatie een wereldwijde verspreiding

en kwam het ook tot stichtingen in België. Momenteel leven er 22 kleine zusters in ons land, onder meer in drie gemeenschappen in Brussel.

De tachtigjarige zuster Godfrieda woont in een huis in Kuregem dat zusters op doorreis ontvangt. Ze vertelt: „De kern

van onze aanwezigheid in achtergestelde buurten is presentie. Wij willen in die moeilijke buurten dus vooral heel eenvoudig aanwezig zijn met gebed en vriendschap.” Heel concreet bezoekt de zuster ouderen en zieken in de buurt en maakt ze een maandelijks vriendschapsmaal voor de bewoners mee mogelijk.

Zuster Sylvie is schoonmaakster. „We delen het leven van gewone mensen”

Zuster Sylvie en haar twee medezusters in het Peterbosspark werken om de kost te verdienen. Ze doet schoonmaakwerk in teamverband. „We willen mensen nabij zijn die in onze samenleving niet meetellen. ‘Alvorens religieuze te zijn, wees christelijk en menselijk’, schreef onze stichteres.” De congregatie is getekend door het feit dat ze ontstond in een islamitisch land, waar God vijfmaal daags aanbeden wordt. „Vaak klikt het goed met moslims in het woonblok. We delen een zelfde diepe verbondenheid met God, al voegen christenen daar een heel persoonlijke relatie aan toe met een God die zelf mens werd en zich bij uitstek toont in het kwetsbare.”

‘Mensen meekrijgen, vergt tijd’

Onlangs opende in Bossuit (Avelgem) de kunstkerk, een artistiek herbestemde kerk

Nicole LEHOUCQ

Het regende, toen op 13 juli de kunstkerk van Bossuit, een deelgemeente van Avelgem, officieel werd geopend als ontmoetingsruimte, een plek voor sociale en culturele activiteiten.

„De regen laat de nieuwe terrazzovloer nog meer tot zijn recht komen”, zegt Achiel Roets, deken van Avelgem. Op die witte granieten vloer bemerk je een schaduwtekening, een samenspel van de lijnen van het gebinte van de voormalige Sint-Amelbergakerk, die in april 2007 aan de eredienst werd onttrokken. Om een kunstige ruïne te creëren, liet Ellen Harvey, een Britse kunstenaar die in New York werkt, het dak en de ramen van die vroegere parochiekerk verwijderen. Repeat (herhaling) doopte ze haar ontwerp. De plekken waar vooreen pilaren stonden, zijn eveneens op de vloer afgebeeld, net als de toren van de kerk van Avelgem, die tijdens de Eerste Wereldoorlog vernield werd.

„Zo staat deze kunstkerk meteen symbool voor elke kerk die toen tegen de grond ging”, vervolgt deken Roets. Met de herbestemming heeft hij geen probleem, integendeel. „Ik houd van mooie dingen”, zegt hij. Stilaan raken ook de zowat 460 inwo-

Repeat: met licht en donker roept Ellen Harvey in de ruïne van de kerk van Bossuit verdwenen elementen op. © Ria Pacquee

ners van Bossuit vertrouwd met het concept. Al liep dat niet van een leien dakje. „Zo gaat dat met kunst”, meent de deken. „Het vergt tijd om mensen mee te krijgen in een idee.”

„Problemen in de toren brachten onveiligheid mee en de financiële middelen waren op”, schetst de deken de historie van de Sint-Amelbergakerk. „De sluiting drong zich op. Eerder al herschikten we de missen en gingen mensen al spontaan in andere

parochies naar de mis. Uiteindelijk telde ik tijdens de vieringen nog amper zes kerkgangers uit Bossuit zelf. Een kerk is echter hoe dan ook een ijkpunt in de dorpskom. Raak je daaraan, dan oogst je protest, vooral van wie niet naar de kerk komt. Iemand hees zelfs anderhalf jaar lang dagelijks aan de kerk een zwarte vlag, die de burgemeester dan steevast liet verwijderen.”

Het gemeentebestuur, de eigenaar van het kerkgebouw, stel-

de een commissie aan. Die besliste de kerk om te vormen tot kunstwerk, met respect voor het sacrale karakter van de plek en verbonden met de begraafplaats eromheen. Zoals Kerk & Leven toen berichtte, zou een IJslandse kunstenaar aanvankelijk een project uitwerken. Haar plannen overschreden echter het budget en Harvey kreeg de opdracht.

Overleg

„Ellen Harvey’s verdienste”, zegt deken Roets, „is dat ze naar de mensen luisterde en rekening hield met hun gevoeligheden. Zo liet ze de toren staan omdat de gemeenschap gehecht is aan de klok en het uurwerk. Ook het glasraam met het kersttafereel, destijds geschonken door ‘het kasteel’, behield ze.”

Roets, hier inmiddels achttien jaar deken, onderhandelde de voorbije jaren zelf ook heel wat. Eerder maakte hij al de herbestemming mee van de wijkkerk in Rugge tot een kleuterschool. Met burgemeester Lieven Vantieghem (CD&V) werkte hij nauw samen. „Ook hij, nu een veelgevraagd spreker over herbestemmingen, beklemtoont een goede verstandhouding tussen geestelijke en burgerlijke overheid”, weet deken Roets.

Vredeswens

De rite van het vredesteken in de eucharistie behoudt haar plaats – na de consecratie en net voor de communie – maar moet met meer waardigheid worden uitgevoerd. Zo wil de Congregatie voor de Goddelijke Eredienst het. Daartoe reikt ze vier suggesties aan. Het is niet vereist ‘mechanisch’ uit te nodigen voor de vredeswens. Bekende en wereldlijke groetgebaren kunnen vervangen worden door andere, meer toepasselijke gebaren. Verkeerde gebruiken dienen te worden afgeschaft, zoals het gebruik van de vredeswens voor condoleances bij begrafenissen. Gelovigen en priester worden aangespoord hun respectieve plaats niet te verlaten om de vredeswens uit te wisselen. Bisschoppenconferenties moeten gelovigen daarover onderrichten.

Ebola

De ebola-epidemie die in januari in West-Afrika uitbrak, maakt ook slachtoffers onder religieuzen, zoals de directeur van het ziekenhuis van Monrovia in Liberia, Patrick Nshamdze (52) van de broeders van barmhartigheid. Algemene overste Jesus Etayo zegt dat het ook in de ziekenhuizen almaar moeilijker wordt om zieken te verzorgen, omdat het besmettingsgevaar steeds groter wordt. (IVH)